

Гордієнко Н.М.

*Національний Технічний Університет України „Київський Політехнічний
Інститут”*

Особливості формування соціокультурної компетенції у студентів немовних спеціальностей за допомогою сучасних інформаційних технологій

Багатомовність є невід’ємною частиною сучасної і майбутньої Європи і необхідність володіння декількома іноземними мовами обумовлена в даний час не тільки економічними, але і в більшості випадків загальноосвітніми моментами, як фактор загального політичного і культурного розвитку особистості. У зв’язку з цим, сьогодні знання іноземної мови в системі вищої освіти здобуває все більшу актуальність. В контексті Болонського процесу актуальним стає навчання міжкультурного спілкування, яке спрямоване на комунікативну орієнтацію навчального процесу, в якому на перше місце висувається міжкультурна компетенція. А отже, в наш час вивчення іноземної мови фокусується не тільки і не стільки на опануванні студентами немовних спеціальностей навичок читання та розуміння фахових текстів, а на формуванні полікультурної особистості, здатної здійснювати міжкультурне спілкування з носіями мови, представляти вітчизняну культуру, а також пізнавати іншомовну культуру в процесі діалога культур. Звісно, що досягнення цієї мети передбачає зсув акцентів в процесі навчання на соціокультурний компонент іншомовної комунікативної компетенції.

Соціокультурна компетенція включає в себе знання національно-культурних особливостей країни, мова якої вивчається, правил вербальної та невербальної поведінки в типових ситуаціях, володіння фоновою, коннотативною та безеквівалентною лексикою, що відображає культуру країни в семантиці мовних одиниць. В даний час термін „соціокультурна компетенція” є одним з найбільш розповсюдженим терміном в професійній методичній літературі, а отже, існує велика кількість методів, спрямованих на формування соціокультурної компетенції на різних етапах вивчення іноземної мови. Проте

більшість існуючих методів базується на використанні таких засобів формування соціокультурної компетенції як сучасні аутентичні тексти, які мають комунікативну, прагматичну, когнітивну та епістемологічну функцію. При цьому вивчення іноземної мови відбувається за межами природного мовного середовища. Проте безумовно найкращим і найефективнішим методом формування іншомовної соціокультурної та мовної компетенції залишається метод оволодіння мовою шляхом безпосереднього занурення у мовне середовище, тобто перебування у країні, мову якої вивчаємо. З цього випливає, що виходячи з реальних умов навчання, найбільш ефективним засобом розвитку соціокультурної компетенції студентів, що вивчають мову за межами мовного середовища, є занурення у віртуальний простір, який моделює необхідні соціокультурні характеристики соціума. Таким віртуальним простором і є інтернет - аутентичне віртуальне інтерактивне середовище.

Отже, з впевненістю можна стверджувати, що світова комп'ютеризація та розвиток інтернет-технологій відкриває нові та невичерпні можливості у навчанні студентів іноземного міжкультурного спілкування. Таким чином, на сьогоднішній день ми стаємо свідками еволюції методів навчання іноземним мовам. Саме в наш час у студента з'являється можливість занурення у природне мовне середовище, хоча і віртуальне, за допомогою мережі інтернет та сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Використання комп'ютерних технологій дозволяє задіяти в процесі навчання аудіальний, візуальний та кінестетичний канали сприйняття інформації, що значно збільшить обсяг засвоєння мовного матеріалу. Серед інших переваг використання сучасних інформаційних технологій слід виділити також підвищення пізнавальної активності та інтересу до засвоєння матеріалу. Інтеграція віртуальних засобів комунікації, таких як форуми, електронна та аудіо пошта, аудіо та відео чати, блоги, телеконференції у навчальний процес сприятиме не тільки удосконаленню навичок читання, письма, говоріння та аудіювання, не тільки слугуватиме розширенню активного і пасивного

лексичного запасу, але й безумовно буде знайомити студентів з соціокультурними реаліями іноземної мови.

Слід наголосити, що інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес неминуче призводить до перегляду місця і ролі викладача в даному процесі, основним завданням якого стає не передача знань та формування навичок і вмінь, а стимулювання інтересу, мотивації до засвоєння мови. У цих умовах відбувається неминучий перегляд організаційних форм, принципів і методів навчання, спостерігаються тенденції збільшення частки самостійної індивідуальної та групової роботи студентів, збільшується обсяг практичних і творчих робіт пошукового і дослідницького характеру. Інтернет технології покликані сприяти розвитку індивідуальних освітніх траєкторій. В даному випадку роль викладача може фокусуватися перш за все на відборі рекомендованих для використання віртуальних аутентичних джерел для формування та вдосконалення тих чи інших мовних навичок.

Незважаючи на той факт, що всесвітня мережа інтернет представляє собою не тільки невичерпний банк знань про культуру того чи іншого народу, але й надає можливість компенсувати нестачу комунікації та інтеракції з носіями мови за допомогою великої кількості телекомунікаційних систем, які працюють в он-лайн та офф-лайн режимах, методика застосування комп'ютерних технологій в розвитку соціокультурній компетенції, на жаль, на даний час ще не має системної розробки, а тому розробка методики впровадження нових концепцій використання інформаційних технологій в процес вивчення іноземної мови повинна стати темою подальших досліджень викладачів-методистів. Оскільки завдяки інтернет-технологіям з'являється можливість максимально швидко зануритися в інше мовне та культурне середовище, викладач має змогу використовувати інтернет як ефективний засіб розвитку соціокультурної компетенції шляхом занурення у віртуальний мовний та соціокультурний простір.